

Reglera elsparkcyklar: Hur bör kommuner lösa problem med felparkering och farlig körning?

Elsparkcykeln är ett nytt fenomen i trafiken som kan revolutionera hållbart resande och stadens trafik. Den kan minska bilanvändning och komplettera kollektivtrafik. Det verkar dock svårt att styra användarnas beteende.

Arbetet utreder fyra kommuners utmaningar med elsparkcyklar. De största problemen är att användare kör olovligt och riskabelt, parkerar fel, samt att lagen inte ger kommuner möjlighet att ställa krav på elsparkcykelföretagen. Kommunerna samarbetar med företagen och hanterar problemen på olika sätt. Stockholm, Göteborg och Helsingborg har icke-bindande avtal där företagen uppmanas att vidta åtgärder som bland annat parkeringsförbud och hastighetsbegränsningar. Malmö håller istället möten med företagen där de uppmanas att förbättra användarnas parkering och körning. Malmö arbetar även med att införa ett krav på tillstånd för uthyrning av elsparkcyklar som skulle ge kommunen mer möjlighet att styra företagen.

Utredningen har gett intressanta insikter om hur elsparkcyklarna ses rent juridiskt. Enligt trafiklagstiftningen är elsparkcykeln en cykel och följer därför samma regler. Detta innebär bland annat att de kan parkeras vid exempelvis en busshållplats eller utanför en livsmedelsbutik i upp till 24 timmar, så länge de inte står i vägen för annan trafik. För att inte bryta mot lagen måste företagen därför samla in sparkcyklarna varje natt. Då passar man även på att ladda batterierna. Under arbetets gång har andra myndigheters ståndpunkter i frågan utvecklats sig. Sedan februari 2020 rekommenderar SKR nu att kommuner ska införa ett krav för elsparkcykelföretag att söka tillstånd. De beskriver hur kommuner kan reglera tillfällig uthyrningsverksamhet av elsparkcyklar på samma sätt som torghandel eller uteserveringar genom att ändra i kommunens lokala bestämmelser för stadens mark, och på så sätt införa ett krav för företagen att söka tillstånd hos polisen. Utredningen har även visat att samarbete mellan kommuner och företagen fungerar bra. Företagen rättar sig efter kommunernas synpunkter om bland annat var de bör ställa ut fordonen trots icke-bindande avtal och överenskommelser. Företagen har även efter önskemål från kommunerna infört virtuella parkeringsförbud och hastighetsbegränsningar i städerna genom geofencingteknik som låser och begränsar fordonen från att parkeras eller köras fortare än 6 km/h på vissa platser.

Elsparkcykeln är en het potatis som såväl politiker och allmänhet har skilda åsikter om. Man vet ännu inte vilka effekter den har på samhället och trafiken, eller hur man ska kontrollera användarna. Man behöver även utreda hur tillverkning och slitage påverkar miljön och om detta elektriska fordon verkligen kan vara ett hållbart transportmedel. För att få lite klarhet om elsparkcy-

kelns framtid i Sverige utreds därför utmaningarna och möjligheterna för Sveriges fyra största kommuner där fenomenet fått hårdast fäste.

Förhoppningsvis kan arbetet utgöra ett underlag i diskussionen för kommuner och politiker om att införa en så kallad tillståndsplikt för företagen så att kommunerna kan ta ut en avgift och ställa formella krav på bl.a. antal fordon, antal operatörer, zoner för parkeringsförbud, och körförbud. Arbetet kan förhoppningsvis även motivera kommunerna att inkludera elsparkcykeln i den kommunala planeringen på samma sätt annat cyklar och lådcyklar.

Arbetsprocessen har bestått av en litteraturstudie av befintlig litteratur på ämnet som gav ett teoretiskt underlag rörande nyckelutmaningar och styrmedel. Intervjuer med tjänstepersoner på kommunerna och offentliga dokument för översiktsplaner och trafikplaner gav praktiska erfarenheter om kommunernas utmaningar och möjligheter. Analys av detta gav sedan en sammanställning av kommunernas problembild och strategier.

Examensarbete	CODEN: LUTVDG/(TVTT-5317)/1- 88/2020 ISSN 1653-1922
Författare	Oliver Miilus-Larsen
Titel	Reglera Elsparkcyklar
Språk	Svenska
År	2020
Nyckelord	Elsparkcyklar; Trafikreglering; Mikromobilitet; Delad mobilitet; Hållbara transporter
Källhänvisning	Oliver Miilus-Larsen (2020), Reglera Elsparkcyklar. Lund: Lunds universitet, LTH, Institutionen för Teknik och samhälle. Trafik och Väg. 2020. Thesis 350